

նի, նայնպէս և միւս իւրաքանչիւր
գաւառի համար վարժապետ կայ և ա-
ռաջացած վատ հանգամանքները լա-
ւանում են տեսչութիւնների և տեսուչ-
ների առողջ մտածողութեան և ան-
քուն հակողութեան միջնորդութիւն
որքան այն վարժապետների պակա-
սութիւնը թուլատրում է, որոնք
այսպիսի վարժարաններում իրանց
բանը գիտեն և նրա համար մեծացող
են: Բայց գիտեմ էլ, որ վարժարան-
ների ձեռնարկութիւններում նա-
խանձաւորութիւնը՝ և հասարակու-
թեան փոփոխուն հայեացքներից և
պահանջմանքներից կախումը իրան-
ցով մի մեծ վտանգ են առաջ բե-
րում, որով գուստրների բարձր վար-
ժարանները և աղջկերանց կրթարան-
ները մանկավարժութեան կողմանէ
սաստիկ ծուլութիւն է մանուած, իսկ
գասի կողմանէ՝ արտաքուստ շատ ցու-
ցանողութիւն (im Unterricht viel Schen-
xesen):

Շարունակութիւն:

ԱՐԿԱԾՔ

ԱՐԻՍԹՈՆՈՒՍԻ

(Շարունակութիւն և վերջ, տես թիւ (4))

Ի մասստուն ծերունին խաղաղու-
թեամբ կապրէր, վայելելով այն ամէն
բարիքները, զորս աստուածներն իւր
առաքինութեան պարգեւած էին:
Իւրաքանչիւր տարի, իւր ծերու-
թեանը չը նայելով, ճանապարհորդու-
թիւն մը կը նէր դէպ ՚ի իօի, Սօֆ-
րոնիմը վերստին տեսնելու և լրի-
նի գերեզմանին վրայ զոհ մը ընելու
համար, զոր ճարտարապետութեան

և քանդակագործութեան գեղեցիկ
զարդարանքներով հարստացուցած էր:

Լրդէն պատուիրած էր որ իր իսկ
աճիւնը, իւր մեռնելէն ղկնի միւս-
նոյն գերեզմանը բերուի, որպէս զի
իւր ամենասիրելի տիրոջ աճիւնին
հետ յաւիտեանս միասին հանգչին:

Իւրաքանչիւր տարի գարնան ժա-
մանակ, Սօֆրոնիմը՝ զանիկայ կրկին
տեսնելու անհամբեր, իւր աչքերը
ծովուն ափանց այն կողման վրայէն
չէր վերցուներ, ուրկից կը ջանար
նշմարել լրիսթօնիւսին նաւը, որ
այս եղանակին մէջ կուգար:

Իւրաքանչիւր տարի դառն ավեր-
ներուն մէջէն այն իրեն այնքան սիրե-
լի նաւուն հեռուն գալը տեսնելու
զուարճութիւնը կունենար, և այս
նաւուն գալուստը իրեն աւելի քաղ-
ցեր էր քան նորածիլ բնութեան այն
ամէն շնորհքները, զոր գարնան ժա-
մանակ երկրիս վրայ կը ափռէ, սոսկա-
լի ձմրանէն յետոյ:

Տարի մը Սօֆրոնիմ չէր տեսներ այլ ևս
այս ցանկալի նաւուն գալը ամէն տա-
րիներու պէս. դառնապէս կը հառա-
չէր, տխրութիւնն ու երկիւղը իւր
գիմաց վրայ նկարուած էին. քաղցր
քունը իւր աչքերէն հեռի կը վախ-
չէր, ոչ մի ընտիր կերակուր իրեն
քաղցր երեւէր, անհանգիստ կըլ-
լար և ամէն փոքր ազդողակէ մը ան-
գամ կը նեղուէր, միշտ երեսը դէպ ՚ի
նաւահանգիստը դարձուցած էր. և
ամէն վայրկեան կը հարցնէր թէ ար-
դեօք Իօնի կողմանէ նաւումը գալուս-
տը տեսած են:

Վերջապէս Սօֆրոնիմ նաւ մը տե-
սաւ, բայց աւանդ. լրիսթօնիւս մե-
ջը չէր, անոր աճիւնը միայն կը բե-
րէր նա արծաթեայ տափորով մը:
Վիթիկէս՝ մեռելոյն հին բարեկամն և
գրեթէ իրեն հասակակից, անոր վեր-

ջին կամաց հաւատարիմ գործադրելն
կը բերէր այս սափորը : Երբ սա Սօֆ-
րոնիմին հասաւ , երկուքն միանգա-
մայն իրենց բերանէն խօսք արտադրե-
լու կարողութիւն չունէին . հեծկլտանօք
միայն իրենց միայն միմեանց հասկա-
ցուցին : Սօֆրոնիս Սափորը համբու-
րելով և զայն արտասուօք թրջելով ,
այսպէս խօսեցաւ , « Սիւ ծերունի , դու
իմ կենացս երջանկութիւնը հաստա-
տեցիր , դու այժմ ինձ ամենագառն
ցաւ կը պատճառես . այլ եւս զքեզ
չը պիտի տեսնեմ , գրեզ տեսնելու և
քեզ Ալլիսեան դաշտն հետեւելու
համար , մահն ինձ ամենաքաղցր պիտի
ըլլայ , զիքու ստուերդ այժմ այն տեղ
այն երանելի խաղաղութիւնը կը վա-
յելէ , զոր Աստուածք առաքինութիւն
համար կը պահպանեն : Դու մեր օ-
րերն արդարութիւն , բարեպաշտու-
թիւն և երախտագիտութիւն բերիր
երկրիս վրայ , դու երկաթեայ դա-
րու մը մէջ ոսկեղէն դարուն անմեղ-
ութիւնն ու բարութիւնը ցուցուցիր :
Աստուածները զքեզ արդարաց բնա-
կութեան մէջ պսակելէն յառաջ այս
աշխարհիս մէջ քեզ պարգեւեցին
երջանիկ , հաճոյական և երկար ծերու-
թիւն մը , բայց աւանդ . . . այն որ պէտք
էր միշտ տեսել , երբէք բաւական
երկար չը համարուիր :

Քս ինձ ըրած պարգեւները վա-
յելէլէն այլ եւս ոչ մի հաճութիւն
կամ ուրախութիւն չեմ զգար . ու
րովհետեւ ստիպուած եմ առանց
քեզ զանոնք վայելել : Սիւ ստուեր
ցանկալի , երբ արդեօք պիտի քեզ հե-
տեւիմ : Ե՛րբն պատուական , եթէ
կարող ես տակաւին բան մը զգալ , ան-
տարակոյս Ալլիսի աճիւնին հետ խառ-
նուելու զուարճութիւնը պիտի ըզ-
գաս : Իմնա ալ օր մը ասանց հետ
պիտի խառնուի : Սիւնչեւ այն ժամանակ

իմ բոլոր և միակ միտքս թափալ ալի-
տի ըլլայ պահպանել անոր այս մնա-
ցորդները զոր ամեն բանէ աւելի
սիրեցի : Սիւ Ալլիսիմոս , ով Ալլիս-
տոնտուս , ոչ , դուք պիտի չըմենիք
բնաւ , դուք միշտ պիտի ապրիք սրտիս
խորերուն մէջ : Այո , աւելի զիս ինք-
նըս կը մոռնամ , քան այնպիսի սիրելի
անձը , որ զիս այնքան սիրեց որ այնքան
կը սիրէր առաքինութիւնը և սրուն
կը պարտիմ ամենայն ինչ » :

Այս հեկեկախառն խօսքերէն
զինի , Սօֆրոնիմ դրաւ սափորը Ալ-
սինի գերեզմանին մէջ , շատ մը զոհեր
ըրաւ , որոց արիւնը գերեզմանը չըր-
ջապատող դալարեայ խորանը հեղե-
ղեց , կաթէ ու գինիէ առատ ըմպե-
լիքներ նուիրեց : Արեւելքի խորերէն
եկած խնկեղէններ սյրեց , և օդին
մէջ հոտաւէտ ամպ մ' էր բարձրա-
ցաւ :

Սօֆրոնիմ ամրական խաղեր հա-
տատեց ի սպասիւ Ալլիսի և Ալլիս-
թոնտուսի , սրբ ամեն տարի միշտ պիտի
կառարուէին , Հոն կաւգային մարդիկ
Պարի երջանիկ և բարեբեր գաւառէն
Սէանտր գետի գեղեցիկ ափունքնե-
րէն , որ այնքան պտոյտներով կը խա-
ղայ , եւ որ կարծես յսկամայից կը
թողու այն գաւառը , զոր կը թրջէ .
Պայիսորը գետին մշտականաչ եղ-
րերէն . փագթօլ գետի ափունքէն որ
իրեն ալեաց տակ ոսկեղծ աւազ կը
թաւալէ . ֆամֆիլիէն , զոր Ղեմետր ,
Փրոմօն և Քլօր մրցելով մը կը զար-
դարեն , վերջապէս Ալլիսիոյ ընդար-
ձակ դաշտերէն , որ պարտեղի մը նը-
ման այն հոսանքներէն կը թրջուի ,
որք թօրիւս լեռնէն կ'իջնէն , և այս
լեռն ալ միշտ ձիւնով ծածկուած է :

Այս մեծ և հանդիսաւոր տօնա-
խրմբութեան աւուր մէջ երիտա-
սարդք և երիտասարդուհիք շուշա-

նէն աւելի ճերմակ բուրդէ զգեստ
ներ հագած , երգեր կ'երգէին 'ի
գովեստ Ալինի և Արիսթօնօսի ,
որովհետեւ մարդ չէր կրնար գովել
մին առանց միւսն ալ գովելու , և ոչ
բաժանել երկու անձինք , որ իրենց
մահէն իսկ յետոյ այնպէս սերտիւ
միացած էին :

Ամենէն հրաշալին այն է որ առա-
ջին օրէն մինչդեռ Սօֆրոնիմ կաթէ
և գինիէ ըմպելեաց նուէրները կ'ը-
նէր , կանանչ և հոտաւէտ մրտե-
նի մը գերեզմանին մէջ բուսնելով
յանկարծ իրեն խիտ գլուխը բարձ-
րացուց երկու սալորները իրեն ս-
տերուն ստուերով ծածկելու համար
Աւարաանչիւր մարդ ազազակեց թէ
« Արիսթօնօս » 'ի վարձատրութիւն
իւր առաքինութեան , այսպիսի գե-
ղեցիկ ծառի մը փոխուած էր Ատ-
ուածներէն :

Սօֆրոնիմ ինքնին զայն ջրելու
խնամք տարաւ և իբր Աստուածու-
թիւն մը զայն կը պատուէր : Այս
ծառը չհիննայէ զատ , տասը տար-
ուան միջոցին մէջ կրկին կը նորո-
գուի , և Աստուածները այս հրաշ-
քով կամեցան յուցնել թէ « Առա-
քինութիւնը » որ մարդկանց յիշգրտ-
ութեան մէջ այնպիսի քաղցր բուրում
մը կը թողու , բնաւ չըմեռնիր ր :

Թարգ . Ս . Սիւրիւ
Տ . Սալիսիւն ,
Տիգրանիւրայի :

— յառանգաւորաց վարժարանիս
տարեկան հանդիսին մէջ կարդացու-
ած տաճկերէն ծառին հայերէն տա-
ռերով գրուածը կը դնեմք հոս :

ՍԵՄԱՀԱԹԼՈՒ ՊԱԹՐԻՒՐ ԵՓԵՆՏԻ
ՀԱԶՐԵԹԼԵՐԻ , ՓԱԶԻԼԵԹԼՈՒ ԹԵՀԱՊԻՆ
ՎԵ ԽԱՅՐԽԱՀԱՆ ՃԵՄԱԱԹ :

Իսթիմա վէ իժինանըղը աճիլանէ
պիրլէ պալատէ զիբր օլուսնան հագիր
քէլամէրիմիղէ տալէթ իժալքուէն
մատաւ , սէրունինտէ պուլունան
խաթալէրին տալի գալէմի աֆիլ իլէ
աֆիլնըղը բէճա վէ իսթիրհամ խէ-
րիմ :

Իշ պու օնտօգուղունճու տէվրտէ
Իվրուա էհալիսինին պու գատէր ի
լէրու կէթմէսի , անլէրին իլիմտարը
ղընին հասըլաթը տըր , պունլար իլ-
մին գուվիլէթի իլէ հէր պիր սանաթ-
լարլն պիր գօլայ ուտուլնի պուլմա-
ղա , տայիմա դայրէթ իթմիլ վէ լէյլ
աւ նիհար իթմէքտէ տիրլէր : Վէլամի
նաղիզանէմի տահա զիյատէ թաստիգ
իթմէկէ հաճէթի մէս իթմէյուպ , ա-
սըլ իլէ կէօրիւպ (պիր իբի մակ պէօ-
տի մէսաֆէտէ օրան պէրտէլէր , վա-
խըր վէ շէն—գը—ֆէր գուվիլէթիլիլէ ,
իբի իւղ կիւն զարֆընտա գաթի իթ-
տիլլէրինի) միւ շահտէ խէրիլ : Վէ
թէբրարէն պիր թարաֆտան նաղար
խտէրիլքի , լէլլըաֆ խաթթը տիւն-
եանըն պիր ուճուստան օլ պիր ուճու-
նա գատարխապէր կէօթիւրիլիլիլիլէ
վէ պիր սիւրաթ իլէ քի , գարշարնա
րաթ կէլէն տէնիլ վէ գարա , վէլ
հասըլ ճէմի սնպ մահալլէրի քէսէրէք
խապէրլէրի եէրլի եէրինէ եէթիլտի-
րիր . վէ տահա պիայնիհի չօգ շէյլէք
քի ճիւմէնին մալիւմիւ աիւր : Վշ-
լէ խէ իլմ հէր պիր սանաթլարլն սա-
լը իմիլ վէ հէր պիրինտէն զիյատէ
լաղըմը վէ ֆախտէլիսի : Վվիլթ , իլմ
հէր պիր սէնաթթաթէն զիյատէ ճիւմ-
լէ ինսանլարա լաղըմը վէ ֆախտէլի
տիր , վէ պիր ճէլլէնա միսալի , քէն-